

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra... 20 kor. — ill.
Negyedévre 70 —
Fél évre... 140 —
Egész évre 280 —

Egyes szám ára: Budapes-
ten, vidéken és a pályá-
udvarokon 1 korona.

PESTI NAPLÓ

SZERKESZTŐSÉG,
KIADÓ HIVATAL:

Budapest, Rákóczi-ut 18.

TELEFON: József 62—30,
62—31, 62—32, 62—33,
62—34. Nyomda: 54—39.Felelős szerkesztő:
József 62—36.

Igazgatóság: József 62—35.

Június 4

Imre, elővesszük történelmünket és ráírjuk egyik levelére ezt a napot: 1920 június 4-ike. Egyáltalán nem reng meg a toll a kezünkben, amikor ezt meglesszük.

Mert mi fog voltaképpen ezen a napon történni? Egy rászédelt, megcsalt nemzetet arra kényszerítene, hogy aláírjon egy okmányt, amely ezer esztendő múltját, jelenét és jövőjét infámis ruódon megtagadja. Ha Magyarországon, vagy az elszakított részekben csak egyetlenegy ember akadna, aki azt mondaná vagy hinné: lám, aláírták a békeszerződést, meg van a béke, ennek alapján a tíz századot megélt ország számára újabb századok vannak nyitva, amelyeket boldogan és erősen végigélhet, — ebben az esetben, igenis, tétovázna a kezünk, amikor a dátumot leírjuk a papírosra. Ebben az esetben volna ennek a nemzetnek egy része, — akármilyen elenyészően csekély része is — mely az égbekiáltó igazságtalanság előtt fejet tud hajtani és lelkében hajlandóságot mutat, hogy a ránk rakott gyalázat ellen nem mer, vagy nem akar szívének látás szilajságával lázadni.

Ilyen magyar ember azonban nem él a nap alatt. Mind a husz millió, aki Szent István koronájának fényességében megfürdött, harsogva kiáltja a népeknek és az egeknek, hogy az a béke, amelyet holnap rája kényszerítenek, nem igazi béke, számára az nem életet, hanem becstelenséget jelent. Mind a huszmillió azzal a gondolattal fog holnap reggel felkelni, hogy ezen a napon egy gyönyörű, évezredes épület lerombolását határozzák el, olyan épület lerombolását, amellyel szívük elválaszthatatlanul össze van forrva, nemcsak az övék, hanem a boltaké is, akik réges-régen nyugosznak, de szellemük képében közöttünk járnak. Élnek és intenek, csontujjukkal figyelmeztetnek és oda mutatnak, ahol az ezeréves határok húzódnak el.

Lehetséges-e ez? Elképzelhető-e ilyen barbárság, ilyen természetellenesség? Elhatározhatják, az a két magyar ember, akit politikai tekintetek és megfontolások abba a szerencsétlen helyzetbe kényszerítettek, hogy nevüket a világtörténelem leghívtványabb aktusa alá odakaparítsák, vadóban odakaparíthatják, de végre lehet-e ilyesmit hajtani? Végre lehet-e ilyesmit hajtani, ha az elmúlt századok azt kiáltják, hogy nem, ha az élő milliók karukat és mellüket nekifeszítve azt sziszegik, hogy nem, ha az együvé tartozni akaró hegyláncok azt riadozzák, hogy nem, ha a magyar róna felé igyekvő folyók azt zugják, hogy nem?! Bizony nem lehet. Olyan hatalom nincs, amely a természet törvényeit véges emberi ésszel egyszerűen kitörölje a természet könyvéből.

Eppen ezért nem reszkető, de nyugodt ujjakkal fogják azt a tollat, amely lehetőzi, hogy június 4-én olyan békét kényszerítettek ránk ellenségeink, amely országunkat feldarabolja és a megmaradt kis Magyarországot gazdaságilag halálra ítéli. Nyugodtan mondjuk,

nem az ezeréves Magyarország hal meg ezen a napon. Ezen a napon csak egy béke születik meg, amely egyetlen lépést nem fog tudni tenni az élet országútján és amely egyetlen lélegzetet sem fog tudni venni az élet friss levegőjéből. Az ezeréves Magyarország azonban június 5-én

és azon túl is élni fog; szuronyvonalak elzárhatják tőlünk ideiglenesen testvéreinket, ezek a vonalak mihamar el fognak olvadni, Szent István koronájának valamennyi köve ismét ragyogni fog, s 1920 június 4-ike nem lesz egyéb, mint egy rút emlék.

Huszmillió magyar nevében!

A csütörtöki tiltakozó ünnepek

(Saját tudósítónktól.) A tiltakozás első napja, június 3-ika egy felejthetetlenül méltóságteljes tüntetés nagyszerű emlékével vonul be a magyar történelmébe. Némáságában is harsonák ezreivel hatalmas demonstráció, amellyel a végre egymásra talált magyarság e nagy és jelentős napon kifejezést adott élszántóságának és erős hitének. A mai nap a nemzet nagyjainak emlékeit hívta segítségül, a holnapi nap, a béke aláírásának fekete hetés napja a menekülté lesz, erdélyi, felvidéki és bácskai véreinké, akik Árpád vezér szobra előtt tesznek esküt az ország visszavívására.

A magyar küldöttek Versaillesben

Az *Havas ügynökség* jelenti Versaillesből: Dr. Benárd Agoston miniszter, valamint Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a békeszerződés aláírásával megbízott két magyar meghatalmazott, június 3-án délelőtt ideérkezett.

„A béke aláírása — munkát jelent”

Csütörtökön délelőtt tartotta meg ezrekre menő tömeg jelenlétében a kisgazdapárt *makói* nagygyűlését. Elsőnek *Rubinek* Gyula földmivélsügyi miniszter beszélt, aki megállapította, hogy a holnapi nappal Magyarország történetében *új korszak indul meg egy szebb jövőre való kitárással*. A béke aláírása nem halált, hanem *munkát jelent*. Reményteljes jövő áll előttünk. Ha mi az igazunk mellett kitartunk, *megérjük eszményeink diadalát*. Majd a társadalmi békére tér ki, amit *gazdasági uton lehet csak elérni*. Minden embernek meg kell találnia boldogulását. Ezt megfelelő *törvényhozási intézkedésekkel* kell biztosítani. Majd a nemzeti demokrácia és a *tekintélyek tisztelvényének szükségességét* hangoztatta. Arra a munkára hívta fel a megjelenteket, amit az új korszak megkíván és amelynek nyomán kultúra és gazdasági jólét fog fakadni.

Hazádnak rendületlenül!...

Budapesten a mai ünnepség a Gizella-téren kezdődött, *Vörösmarty* Mihály szobra előtt. Már kora reggel megjelentek a téren a Zsófia leánygyelet tagjai, akik virágot árusítottak, hogy a tüntetők felhítsék vele a „Szózat” költőjének szobortalapzatát. A virágok árusításából befolyó összeget a Területvédő Liga javára fordítják. Tíz órakor kezdődött a felvonulás. Elsőnek a fővárosi iskolák fiú- és leány növendékei vonultak fel. A növendékek valamennyien egy-egy szál szögfürt vagy tölgyfalevelet dobtak a szoborra úgy, hogy mire elvonultak, a Vörösmarty-szobrot egészen elborították a virágok. Ezután egy leány-cserkészcsapat vonult fel magyar ruhába öltözve, nemzetiszínű kokárdákkal és tölgyfalevelekkel díszítve. Majd a postások vonultak fel, majd a Bethlen Gábor Kör és az egyetemi ifjuság. Negyedtizenkettőkor jelent meg a Területvédő Liga küldöttsége *Ajtay* Sándor elnök vezetésével. Hatalmas tölgyfakoszorút helyeztek a szobor lábához, ezzel a felirással: „Hazádnak rendületlenül”. A koszorú elhelyezése után *Ajtay* elnök rövid beszédet mondott.

— A hazafiság halhatatlan költőjének, — mondotta — aki a magyarok legféltárgalmasabb imáját írta, hoztuk ezt a koszorút. *Ezt az imát mondják ma a magyarok, a tótok, horvátok, a németek és vendek*. Azt üzenjük Párisba, a nemzetcsontkötőknek, hogy azt, amit erővel elvettek, *nem ismerjük el soha*, azt üzenjük itt, a szobor talapzata előtt *huszmillió magyar nevében*.

Ezután az Erdélyi Unió lohogója alatt felvonult az Erdélyi Magyar Szövetség dr. *Király* Aladár Háromszék megye főispánjának vezetésével. A szövetség koszorúját, melyen ez állott: „Rendületlenül”,

Rákóczy Imre főtitkár helyezte a szobor talapzatára. Utána *Balog* Györgyné, egy Sepsiszentgyörgyről menekült uriaszony mondott gyújtó hatású beszédet. Az ünnepség befejeztül *Vörösmarty* örök-szép költeményét, a *Szózatot* énekeltek el.

Innen az ünneplők a *Petőfi-szobor elé vonultak*, ahol gyásznak és hazaszeretőknek ugyanolyan módon adták kifejezést, mint a Vörösmarty-szobornál. A Területvédő Liga nevében itt *Okolicsányi* László helyezte el hatalmas koszorút a szobor lábainál. Ezután az Erdélyi Magyar Szövetség nevében helyezték koszorút a szoborra.

A délelőtti folyamán a budai Honvéd-szoborra is helyezték koszorút a Területvédő Liga. A Liga koszorúját *Karafiáth* Jenő nyugalmazott államtitkár helyezte el és rövid beszédében fejtegette ki, hogy a *régi honvéderény nem fogja nyugton hagyni területabló ellenségeinket*, míg az elszakított részeket vissza nem szerezzük. Utána *Somló* Emma, a Nemzeti Színház tagja szavalt két székely irredenti költeményt, majd a Hymusz éneklése után a közönség ünnepi csendben oszlott szét.

Kossuth Lajos sirjánál

A délutáni órákban nagy közönség zerándokolt a Kerepesi-úti temetőbe Kossuth Lajos sírjához. Dr. *Szontagh* Tamás, a Területvédő Liga elnöke magas szárnyalású beszédet mondott, amelynek során elhelyezte a Liga koszorúját. A hatalmas koszorú szalagját ez a felírás állott: „Uj száadságharcunk küszöbén, légy velünk Kossuth apánk”. Utána dr. *Rákóczy* Imre, az Erdélyi Magyar-Székely Szövetség főtitkára beszélt.

— Ne várjuk, — mondotta — hogy a történelem assza ki sírjából Erdélyt. Magyarország jobb kezét, hanem a bal, ez a szerencsétlen ország fogjon fogyvert, gyűjtsön katonát, markolja össze a kévét, — ha elfogyott a régi regiment.

Nagyhatású beszéde után letette a mauzóleumra az Erdélyi Magyar-Székely Szövetség koszorúját, amelyen „Kossuth szellemének — az Erdélyi Székely-Magyar Szövetség” felírás olvasható. Azután a tüntetők virágokat hintettek Kossuth sírjára.

A pénteki tüntetés

A Budapesten tartózkodó menekültek szerdán d. u. Pest vármegye székházának tanácstermében *Persay* Ferenc alispán elnöklésével gyűlést tartottak, amelyen egyhangulag elfogadták dr. *Hankó* Elemér kolozsmezei alispán indítványát, hogy a békeszerződés aláírásának napján, e hónap 4-én *hangtalan tüntető felvonulást rendeznek az összes menekültek részvételével*. A vezetőség ez uton is felkérte a fővárosban tartózkodó összes menekülteket, hogy ebben a tüntető felvonulásban *kivétel nélkül mindenki vegyen részt*. A gyűlékezés pénteken, 4-én reggel félkilenc órakor az *Árpád szobor előtt* van, ahonnan Erdély, Észak- és Délmagyarország jelzőtáblák alatt a Bazilikába vonulnak, ahol istentiszteletet hallgatnak végig, azután a tömeg a Vilmos császár-uton és a Kossuth Lajos-utcán át a *Petőfi-szobor elé* vonul és ott minden szónoklat mellőzésével csupán a Hymuszt éneklék el.

A Kálvin-téri református templomban pénteken délelőtt 10 órakor istentisztelet lesz, amely alkalomból *Barabás* Samu, kolozsvári esperes mond beszédet. Az evangélikus templomban tartandó istentiszteleten, amely 10 órakor kezdődik, *Raffay* Sándor püspök mond beszédet.

Pénteken a pesti izraelita hitközség összes templomaiban az esti istentisztelet keretében megemlékezés történik a békeszerződésről és ugyanezen alkalommal a hitközség lelkészei fel fogják hívni a hívőket, hogy csüggedés helyett kitartó munkával iparkodjanak a magyar haza jövőjét megalapozni.

A béke aláírásának napján a *Baross Szövetség* kezdeményezésére délelőtt 10 órától bezárólag délután 2 óráig Budapest összes útlelei — *kávédélal is — zárva maradnak*. Este a zenekarok nem játszhathatnak.